

Relevant psykoanalyse

Per Johan Isdahl
psykolog

Lesningen av det første av to temanummer om psykoanalysen var en tankevekker.

PSYKOANALYSE

FAGLIG SETT er jeg psykoanalytikernes venn og nabo. I det første av to temanummer om psykoanalysen (juniutgaven) ble jeg presentert for en serie tankevekkende artikler som viste meg at psykoanalysen endres, og at den slik bevarer sin relevans.

Felleskap

Selv om det har eksistert mange varianter av psykoanalytikere og terapeuter i årene etter Sigmund Freud og hans nære kamper, er det vanskelig å tenke seg at andre terapeuter som ikke er trent opp i psykoanalyse av en psykoanalytisk organisasjon, kan kalle seg freudianere. Når du søker psykoanalytisk behandling i en av verdens byer, vil du derfor møte en person som er dannet av det kollegiale kosmopolitiske urbane fellesskap; et fellesskap der teorier drøftes med stor iver.

Og møter du psykoanalytikere, kan du være trygg på at de vil være åpne for at tiden det tar å overskue livets paradokser, kan bestemmes underveis. Av den grunn tviler jeg på at psykoanalytisk terapi har gode vilkår i dagens helseforetak. Byråkratiseringen stjeler hensynsløst tiden fra terapeutene, og byråkratets kunnskap om psykoanalysens begreper og praksis er mangelfull.

Utvidet og tilpasset

I psykoterapiverdenen er det intense revirpregete konfrontasjoner som styrer forskningens problemstillinger og lojaliteter. Derfor er det gledelig at temanummeret bidrar med reell kunnskap for psykologoffentligheten. Publikasjoner som dette kan redusere legitimiteten til usaklig kritikk av terapier som hevder at mennesker lever ubevisste liv. For det finnes en lang kritisk tradisjon, og disse kritikerne har påpekt at psykoanalysen har lidd nederlag som rasjonell behandlingsmetode. Og ser vi konkret på hverdagsspråket i psykisk helsevern, ser vi at det ikke lenger er tuftet på en psykodynamisk begrepsverden. Likevel forteller temanummeret meg at metodetilfanget i psykoanalysen er utvidet og tilpasset kravet om å avhjelpe samtidens lidelsestrykk. For kritikerne må dette være et overraskende faktum.

Formuleringskraft

Jeg innledet med å si at man neppe kan kalle seg freudianer uten å delta i det psykoanalytiske fellesskap. Men spør om behandlere kan bruke psykoanalytisk teori uten å kjenne dens terapeutiske praksis og begrepenes teori, og jeg håper at svaret er ja. For som så mange andre henter også

jeg teknikker fra forskjellige terapiformer og bringer dem inn i andre rammer. I psykoanalytisk kasuslitteratur møter jeg en formuleringskraft overfor kliniske fenomener som jeg mener det er helt nødvendig for meg å forstå som kliniker. Et eksempel på en slik formuleringskraft finner jeg i Siri Gullestads bidrag «Talende taushet». Den gjorde meg oppmerksom på klangen i tausheten mellom to personer, at taushet kan gi opphav til erkjennelse av hvilke følelser som kommer fram når et konvensjonelt gjensvar uteblir.

